

NARODNI DELAVEC

Glasi „Narodne delavske organizacije“ v Trstu.

Izhaja v Trstu
vsako soboto popoldne.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Uredništvo in upravnništvo
ul. del Lavatoio št. 1, I.
TELEFON 18-67.

Posamezne štev. se prodajajo po 6 vin.
Inserati se računajo na milimetre v širini ne kolone, in sicer po 8 vin. za vsaki mm. Za več nego 10kratno objavo pa po dogovoru.
Naročnina za celo leto K 4.—; za pol leta in za četrt leta razmerno.

Za gospodarsko povzdigo našega ljudstva v mestu in okolici.

Priznati moramo, da naše dosedanje delovanje v svrhu gospodarske povzdige našega ljudstva, delavca, kmeta in malega obrtnika, ni bilo ne sistematično, ne vsestransko. Pritožbe, češ, da naš okoličan — kmet nazaduje ter da se začinja tudi on vtapljati v valovih moderne industrije, da naš delavec ni deležnik plodov, ki jih je pri drugorodnih delavcih v drugih deželah obrodila ideja samopomoči in vdrženja, da, slednjič, naš mali obrtnik z vsakim dnevom očitneje propada v proletarijat, te in slične pritožbe so bile vedno glasne in so posebno v zadnjem času postale še glasnejše. Splošno se torej spoznava, da je naš revni nižji sloj še potreben organizacije na gospodarskem polju, da treba gospodarske sile našega ljudstva postaviti na višje, modernemu času bolj primerno stališče. Ali se je iz tega spoznanja crpilo dosedaj potreben nauk? Ozirno se na našo najbližjo okolico! Vse narodno delo obstaja v mestu, izvzemši dveh delavskih podpornih društev, iz par zadružnih gostiln (konsumna društva) in par pevskih, zabavnih in športnih društev. (Seveda imamo v Trstu tudi razne banke, „Pos. in hran.“ in „Trg. in obrt. zadrugo“, toda te ustanove je treba presoditi se stališča splošnega narodnega gospodarstva, in ne kakor specifične stanovske ali strokovne ustanove). V okolici? Razum zadružnih gostiln in pevskih društev, nimamo drugega nego par posojilnic in hranilnic, zavarovalnic goveje živine, kmetijsko družbo in zadrugo upravičenih posestnikov.

Ni naš namen omalovaževati to, kar je storjenega v dolgih letih narodnih borb in težkega razvoja. Kar se je storilo dosedaj, je gotovo hvalevredno in koristno. Radi priznavamo tudi, da se vsled naše dosedanje politične evolucije ni moglo storiti veliko več. Za nas pa to ne sme biti tolažba. Liki svobodnemu geniju, ki hrepeni vedno po višjem, mora tudi naš narodni genij stremiti po višjih oblikah gospodarskega življenja, po načinu nabavljanja, izdelovanja, razpečevanja, obratovanja itd., ki bi odgovarjal današnjim zahtevam. Neoporečno dejstvo je, da je bila vsa naša dosedanja gospodarska organizacija v mestu in v okolici zgolj reproduktivna. In to je ravno glavno.

Se zadružnimi gostilnami in s kmetijsko družbo bomo sicer pomagali našemu ljudstvu, v okvirju obstoječih gospodarskih razmer, s tem, da skušamo izkoljšati iste. Mi pa moramo gledati, da zagotovimo našemu

ljudstvu nove gospodarske razmere, nove višje dohodkov, nove oblike, ki je bodo, na principu združenja primitivnih in neznatnih posameznih gospodarskih sil v eno edino močno gospodarsko strujo, vsposobljene, da poseže vspešno v konkurenčni boj s tržiščem, na katerem so se te višje gospodarske oblike že vdomačile.

Lotiti se nam je najuspešnejšega zdravila, **zadružništva**. V tej smeri se mora gibati naš nadaljni razvoj, toliko v mestu, kolikor, posebno, v okolici. Ali ni temu res tako? Poglejmo našega kmeta okoličana: vinoreja, v osemdesetih letih eden glavnih virov zaslužka, je dandanes padla na najnižjo stopinjo. V največ vaseh se sploh ne redi, ker se ne izplača, v drugih trta sicer rodi, a le v to, da polni kleti. Vina je, a odjemalcev ne. Ali naj se temu zlu odpomore s tem, da se vsako toliko pošlje kako deputacijo na politično oblastnijo, naj le-ta dovoli prodajo na osmicah? Ali morda s tem, da se odpre zopet kako zadružno gostilno? Ne! Edino in izključno s tem, da se vsi vinorejci združijo v eno vinarsko zadrugo, ki naj jim omogoča priložnosti si v dobroti veletrgovine z vinom, ki naj jim zagotovi kredit, otvori nova tržišča, in s tem nudi možnost do racionalnega in modernega gospodarstva.

Zopet stokajo živinorejci! Konkurenca na tržišču je velika, a oni so premajhni. Komaj, komaj se jim posreči razpečati mleko ene krave. Živinorejci, združite se v mlakosko zadrugo, in imate že mnogo boljše, jasnejše dnevi.

Delavec v mestu in okolici se zdi samemu sebi nepotreben na svetu. To je umevno! Zaslužka ni, denarja ni, a tudi posojilnice mu zapirajo vrata pred nosom! Kaj mu je storiti? Združiti se s sebi sličnimi, stremiti po delu v lastni režiji; strah, da eventuelno po vstanovitvi lastne posojilnice in hranilnice, ki bo šla na roko njemu in njegovemu sotrpinu v okolici v boju za osamosvojitve.

A obrtnik? Menda ga ni človeka mej nami, ki ne bi hotel priznati, da ta sloj našega naroda propada — radi lastne krivde. Res je, da je dandanes zelo težko mali obrti kljubovati močnim navalom kapitalističnih velikih obratov. Toda ravno ta nevolja mora dovesti k združenju malih obrtnikov. Spoznati je treba, da se bodo mali obrtniki vzdržali na površju le tedaj, ko bodo združili svoje moči v to, da si prisvojijo v dobroti veleobrti, da združeni močmi odpravijo škodljive pojave, da s skupnim nastopom pridejo do kredita, do vgodnega razpečevanja svojih produktov. Kako lahko bi se n. pr. v Trstu vstanovila krojaška, mizarska, oziroma

njem. In ta strupena snov se je počasi kopičila v njegovi duši in zamorem reči tudi na njegovih možganih.

Delovala je tako, da je bil vedno tako skromen v svojih potrebah, da ni poznal niti ene ekstremnosti naj si še tako plemenite, da je bilo zatajevanje njegovim vsakdanjim kruhom.

Bil je reven in radi tega se je stranil družbe. Videl je, da se ji mora pokloniti visok davek za veselja in radosti, ki jih nudi. Pečat osamljenja jeticjal na njegovem licu in kdor ga je srečaval vedno samega, ko je korakal v pisarno ali pa domov, je morda bral na njegovem malce žalostnem obrazu trpljenje osamelega človeka. Če bi ga pa bili poznali, uvideli bi bili, da so slabo brali, kajti bil je skoro zadovoljen in ni zavidal nikomur. Videlo se je, kakor da mu je največja sreča spolnjevati vestno svoje uradne dolžnosti. To nosi šele pozneje sad, si je mislil, in potem si bo mogel privoščiti to, česar se mora sedaj odrekati.

Toda ono „pozneje“ je bilo še daleč in med tem je prišel trenotek, v katerem se je Karel Jizba iztrgal iz tesne hube pisarniškega mola, trenotek, ki je naglo zbrisal plasti prahu z njegovega srca in pameti, trenotek demoničen, kajti nekak

pevljarska ali pekovska zadruga? Seveda trba pred vsem odpraviti ljubosumnost, nesposobnost in razne predsodke. Toda dobra volja bi tudi lahko premagala.

Ali pride kmalu do vresničenja teh naših želj? Kakor se zdi, pripravlja se ravno v vrstah „N. D. O.“ prvi korak na tej naporni, a hvaležni poti v gospodarsko povzdigo našega ljudstva v mestu in okolici.

Naš veliki protestni shod minole nedelje.

Krona vsem mnogoštevilnim shodom, ki jih je „N. D. O.“ priredila tekom predminolega tedna v mestu in po okolici, je bil veliki protestni shod, ki se je vršil minole nedelje — pričenši ob 10. uri predpoludne — v veliki gledališni dvorani „Narodnega Doma“ v Trstu. Velika dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotička; istotako je bila natlačena galerija, a poleg tega je bila polna ljudi tudi veža „Narodnega Doma“, dočim je moralo mnogo ljudi stati na trgu pred „Narodnim Domom“.

Tov. Jaklič — ki je shodu predsedoval in ga otvoril — je po primernem govoru podelil besedo tovarišu predsedniku „N. D. O.“, dru. J. Mandiču. Ta je najprej omenil štrajk okoličanskih voznikov, ki so po trolinoletnem robovanju stopili s štrajkom v borbo proti zasebnim magistratu, zaslužnikom teh izkoriščevalcev. Postavil je voznike v vzgled solidarnosti in vstrajnosti ter jim izrazil svoje simpatije in željo, da bi njih štraj kmalu nehal z njih popolno zmago.

Na to je govornik prešel k predmetu shoda, namreč k ogorčajoči aferi s parobrodno družbo „Dalmatia“. Dejal je, da noče ponavljati že znanih stvari. Ozirati, da se hoče le na dogodke, ki so se pojavili po zadnjem velikem skodu, kajti po teh dogodkih je postal že itak veliki skandal še večji, še bolj vnebovpijoč, in priča še bolj jasno v kako neverjetnih razmerah da živimo tukaj.

Omenil je za tem najprej slovesno izjavo c. kr. namestnika, da namreč ni res, kakor se mu je podtikalo, da je on vplival na razveljavljenje pogodbe. G. namestnik je, kakor človek, poštenjak, kateremu moramo verjeti. Vendar pa mu smemo očitati, da kakor c. kr. namestnik ni bil dovolj oprezen in previden. Namestnik je namreč za vso pokrajino vrhovni čuvaj zakona, pred katerim smo vsi enaki. A v interesu države same je, da se zakon ne krši, in če živimo res v pravni državi, tedaj

se s kršenjem zakona rušijo temelji te države: to je torej revolucija v mirnem času. In ravno radi tega je bila dolžnost c. kr. namestnika čuvati, da se ne krši pravoveljavno sklenjene pogodbe.

Poleg tega pa dobiva parobrodna družba „Dalmatia“ tudi milijon kron državne subvencije na leto, in ta milijon kron se pride iz žepov dra. Cimadorija, ampak iz žepov davkoplačevalcev. Mej davkoplačevalci smo pa tudi mi, Slovenci, in zato je bila dolžnost vlade, da prepreči kršenje naših pravic in da intervenira v to, da se slovenkim delavcem ne jemlje to, kar jim gre po zakonu.

Glede parobrodne družbe „Dalmatia“, je ta afera postala zasebno-pravna in bo sodišče spregovorilo zadnjo besedo. O družbi je omeniti le to, da je slovanska le po imenu, a gospodarijo v njej tuji, Slovanom sovražni elementje.

Na to je govornik prešel k glavnemu krivicu tega verolomstva, k dru. Cimadoriju, o katerem je izrekel nevsmiljeno ostro sodbo. On, dr. Cimadori, ta hudi genij vse te afere, si je izmislil peklenko mahinacijo: on je razširil po njem samem izmišljeno vest, da socijalni demokratje žugajo z generalnim štrajkom, on si je izmislil pritisk namestnika in — kar je najhujše — on je interveniral pri parobrodni družbi „Dalmatia“, pri kateri je on — na njeno škodo — upravni svetnik. A ne le to: on je tudi nahujskal svoje dete, „Fascio economico“ to bodajozišče, da je preprečilo našim delavcem priti do zaslužka zato, ker so — Slovenci! Ali naj ta človek ostane še na svojem mestu, ali naj on še nadalje žvija zaupanje odločilnih faktorjev? Ne, to ne sme biti.

A socijalni demokratje? Oni trdijo sedaj, da ni res, da so žugali z generalnim štrajkom. A zakaj niso tega povedali takoj? Zakaj so molčali ves teden, ko se je govorilo o tej njih groznji? Oni so dobro vedeli, da jih dr. Cimadori izkorišča, a molčali so, ker jim je bilo všeč, da dr. Cimadori s tem škoduje slovenskim delavcem.

To — je nadaljeval govornik — kar se je zgodilo, je le en korak vseh nasprotnikov slovenskega delavstva združenih skupaj. Oni vidijo, kako vspeva naša „N. D. O.“, vidijo, kako narašča in kako prihaja do moči naš živelj. In strah jih je in zato so se za njih skupen interes združili; a ta njih interes je: vničiti slovenskega delavca. Ravno tako se moramo združiti mi in združeni nastopiti z vso odločnostjo proti njim. Ne smemo več molče trpeti krivic, ki se nam delajo, ker inače bomo res sužnji. Pokažimo, da so minuli časi,

ki je imela v sebi čar in nežnost ženskih njevrij, in razcvetala se je v ustju v polno bajk, sanj in opojnosti. Z obeh strani laskala sta se k vazi dva ročaja v gadjih zavitkih. Resnica najrealnejše lepote je bila stisnjena dvemi življenjskimi lažmi, dve zmoti sta sikali tu v obraz absolutni resnici, predsodek in neumevanje. Ovijali sta se s telesi in repi okolu vaze tako, da se je zdelo, kot da ena izhaja iz ust druge. Velika ideja je bila vteljena v vazo. Življenje uklenjeno s podlostjo se je v nji dvigalo gori in izzivalo. Moralo se je s trdno roko okleniti ona dva gada, da se je moglo ustne približati k sanja v mu robu vaze.

Ko se je Karel Jizba ozrl na vazo, je konstatiral njeno tajno in kot prepovedano krasoto in občutil je mučno željo vzeti jo v roke dotakniti se je in jo poljubiti. Zelja je, postala ob enem fizična muka, ko je spoznal, da je to nemogoče. Mehanično je stegnil roko proti steklu. Bilo mu je kot bi dobil udarec v glavo. Žalost človeka brez moči se ga je polastila. Bolečina, da je nemogoče, tudi samo dotakniti se je, je bila jako prodirajoča.

(Prih. dalje)

PODLISTEK.

Vaza.

Češki spisal Jar. Čech. — Poslovenil H.

So strune v naši duši, za katere nihče ne ve, dokler se ne zljubi usodi udariti na nje. Tedaj zazvene z njih včasih zvoki omamljajoče lagode in moči, drugič pa zopet zvoki bobnečega in vse uničujočega groma. Je spoznanje, ki pridrvi z brzino viharja, raztrga, razseka srce in misel, prežene mir duše, uniči razum in slabotno bitje, ki je je baš spoznalo, spoznalo je samo radi tega, da se strmo glavi v globoke tolmune obupa ali blaznosti.

Take pritajene strune so dremale v Karlu Jizbovi. Tako divje spoznanje je dohitelo njega, čegar življenje je bilo tako ozko in omejeno, da se je on sam videl biti mlad, velik neumnež. Živel je, kot splošni pisarniški „moli“ žive, zagrizen v svoje akte in svoje uradne dolžnosti. Bil je tako prenasičen pisarniškim prahom, da je vsaka njegova beseda in vsaka misel, kakor daleč je bil kake zmožen, dišala po

ko je slovenski delavec molče trpel vsako storjeno mu krivico. Naš ideal bodi: socialna justicija; vsakemu naj se da, kar mu gre. Socialna justicija, kakor pravi neki italijanski sociolog, dviga narode in jim jamči bodočnost.

Da homo odločno premagali nasprotnike — je zaključil govornik — moramo tudi odločno protestirati.

Buren aplavz je sledil zaključku tega krasnega in ognjevitiga govora, a ko je ta aplavz ponehal, je spregovoril tov. Sl. Skrlj, tajnik novovstanovljene „N. D. O.“ v Ljubljani, ki je zborovalce pozdravil v imenu ljubljanskega delavstva.

Govorila sta potem še tovariša Kukurovec in Radešček, na kar je tov. Jaklič zaključil shod.

Po shodu je vdrila velika masa občinstva iz „Narodnega Doma“ na trg. Od tu se je hotela podati v sprevedu po ulici Vienna dalje po mestu. A ljudje še niso bili prišli do ulice di Torre bianca, ko jih je cela armada redarjev obkolila. Tam je najprej policijski komisar dr. Mlekuž dal povelje demonstrantom, naj se razidejo, a takoj na to je velel enemu redarstvenih nadzornikov: „Lassen Sie blasen!“ In razlegel se je oni „ta — ta ta“, o katerem je bilo dan prej, namreč v soboto dne 16. t. m. čitati v „Edinosti“, da velja kakor opozoritev, da je bilo dano povelje, da se treba raziti, in da se po tem „ta — ta ta“ aretira vsacega, ki bi še ostal na mestu.

Mislimo, da ko bi ne bilo one notice ravno dan prej v „Edinosti“ bi bila imela policija mnogo več opravila z aretiranjem demonstrantov, tako so se pa skoraj vsi umaknili nazaj na trg pred „Narodni Dom“. „Tu smo doma“ — so rekli ljudje in se vstopili pred „Narodni Dom“. Policija je pa obkrožila ves trg z dvorstnimi kordoni redarjev. Marsikak vsklik ogorčenja, marsikako grenko in ostro opazko na naslov c. kr. policije je bilo tu slišati. Slednjič se je nekdo zmislil, da je vzel krožnik in šel po trgu nabirat radovoljne darove za družbo sv. Cirila in Metoda. To, in pa še posebno dejstvo, da je dotičnik šel s krožnikom tudi k policijskim komisarjem — ki so Slovenci vsi, kar jih je bilo na trgu — je utišalo nekoliko ogorčenje mase; ki se je po odhodu policije razšla.

Na shodu je bilo za delavce, ki so ždaj vsled verolomstva „Dalmatije“ brez zaslužka, nabranih K 83,62. Po shodu se je pa na trgu pred „Narodnim Domom“ nabralo K 13,55 za družbo sv. Cirila in Metoda.

Zahvala.

Podpisana si šteje v prijetno dolžnost se tem potom javno in najiskrenejše zahvaliti blagorodnemu gospodu dru. Dragotinu Treo-tu, odvetniku v Gorici. Pravovarstveni urad „N. D. O.“ je bil namreč poveril g. dru. Treotu zastopanje šestih članov biljske podružnice „N. D. O.“ pred kazenskim sodiščem v Gorici. Ti člani biljske podružnice so bili namreč toženi zaradi znane afere o priliki padca kandidata kl. rikalne stranke na deželnozborskih volitvah na Gorškem. Gospod odvetnik dr. Treo je tožence spretno in tudi uspešno branil. A honorar v priznani svoti K 50.—, je g. dr. Treo velikodušno podaril naši „Narodni delavski Organizaciji“, s poudarkom, da daruje to svoto z ozirom na vrlo koristne namene „Narodne delavske Organizacije“.

Bodi zato tukaj še enkrat izrecena najiskrenejša in najpriskrenejša zahvala velikodušnemu darovatelju.

V Trstu, dne 23. januarja 1909.

„NARODNA DELAVSKA ORGANIZACIJA.“

DOMAČE VESTI.

Štrajk okoličanskih voznikov traja še vedno dalje. Tekom minolega tedna so imeli štrajkujoči vozniki več shodov. Tako je bil shod voznikov v nedeljo popoldne v Bazovici, v ponedeljek popoldne v Lonjerju, a snoči zopet v Lonjerju, dočim bo jutri popoldne ob 4. uri javni shod štrajkujočih voznikov v Padričah v dvorani gostilne vaskega načelnika, g. Josipa Grgiča.

Na vseh shodih se je živo pokazala res posnemanja vredna solidarnost med vsemi štrajkujočimi vozniki: tržaškimi in istrskimi. Vzledna je vnema, s katero ti dolgoletni trpini vstrajajo v boju, hoteči rešiti se jarma, ki jih je dosedaj tiščal, hoteči se osamosvojiti.

Sicer se štrajk bliža koncu in to z nado na popolno zmago štrajkujočih. Že tekom prvih dni tega tedna, namreč v tork in v sredo, so se zapazila razna

znamenja, iz katerih se je dalo sklepati, da se bo moral slavni mestni magistrat vdati. Kako pa naj sicer opravi? Kdo naj dovaža gramoz na ceste, ki jih je zadnje deževno vreme jako pokvarilo, in ki so vsled tega potrebne poprave?

V četrtek ob 12. uri in pol popoldne so se nekteri odposlanci štrajkovcev z dr. Josipom Mandičem na čelu sešli pri tržaškem županu dru. Scipionu Sandrinelliju. Z deputacijo štrajkovcev sta bila tudi zasebna podjetnika Čok in Turk. Župan je pokazal veliko zanimanje za ta štrajk in izrazil željo, da bi isti kmalu končal. Obljubil je tudi svojo intervencijo in tako je pričakovati, da se v kratkem — morda že danes ali jutri — vgodi zahtevi štrajkujočih voznikov.

Mej štrajkovci ga ni bilo do sedaj najti ni enega, ki bi bil kršil štrajk. Morala mej njimi je visoka, solidarnost, kakor smo že rekli, naravnost vzorna, in upanje, da, gotovost v ugodni izid tega štrajka prešinja vsacega.

Jutri, v nedeljo, dne 24. t. m., imajo štrajkujoči vozniki dva javna shoda: ob 10. uri predpopoldne v Boljuncu, a ob 4. uri popoldne v Padričah v dvorani gostilne vaskega načelnika, J. Grgiča.

Vozniki t žaške okolice in Brega! — Ne pozabite, da je štrajk napovedan in da je vsako dovažanje gramoz (batude, jarine in ješča) za kogar si bodi IZDAJALSTVO lastnih interesov in onih vaših tovarišev!

Interpelacija radi afere s parobrodno družbo „Dalmatia“. — V prvi seji sedanjega zasedanja državne zbornice na Dunaju dne 20. t. m. je naš drž. posl. dr. Otokar Rybář vložil na ministra predsednika, ministra za notranje stvari in voditelja ministerstva za trgovino interpelacijo glede škandalozne afere s parobrodno družbo „Dalmatia“. Interpelacijo so podpisali vsi poslanci člani „Narodne zveze“ — tudi Dalmatinci — in nekaj Čehov. Interpelacija divše se verolomstvo a posebno označuje zavratno in intrigantsko postopanje zloglasnega dra Cimadorija.

V zaključku stavi interpelacija sledeča vprašanja:

1. Je-li visoka vlada pri volji dati se natančno obvestiti o dogodku opisanem v interpelaciji?

2. Hoče li vlada proti zvezi delodajalcev v Trstu, takozvani „Lega dei datori di lavoro“, radi očitnega škovanja k nezakonitostim in lomljenju pravoveljavno sklenjene pogodbe, kakor tudi radi vporabe terorističnih sredstev v dosego tega namena, nastopiti z vso strogostjo zakona? In končno

3. je li vlada pri volji delati na to, da ne bodo v podjetja, subvencionirana od države in stojiča pod njenim nadzorstvom, imeli pristopa elementje, ki — kakor dr. Cimadori — zasledujejo le svoje osebne in politične interese in ki z vporabo lažnjivih in terorističnih sredstev v najhujo nevarnost stavijo javno varnost, varnost prometa, zvestobo in zaupanje v razmerju mej delodajalci in delavci?

Ogromno množico strokovnih organizacij, osredotočenih v „Trades Unions“ na Angleškem, izkazujejo ravno kar izšle uradne številke; po njih se razvidi ogromni razvoj T. U., ob enem pa razpadanje socialno-demokratskih organizacij. Tako so imele organizacije v zadnjih šestih letih ta števila članov:

leta	Trades unions:	Soc. dem.:
1900	355.000	22.861
1901	455.450	13.861
1902	847.315	13.833
1903	957.925	13.775
1904	885.270	14.730
1905	904.496	16.785
1906	975.509	20.885

Vidi se, da angleško delavstvo spoznava strokovne organizacije kot trdno zadržito, toda zapušča socialno-demokratske organizacije. Angleški delavec gleda raje na plodonosno delo, nego bi se dal zapeljati socialno-demokratskim humbukom. Na vseh straneh zgublja socialna-demokracija teren med delavstvom in ne bo dolgo trajalo, da se tudi vsi slovenski delavci vzdramijo in poženejo rudeče cdrašeničke tja, kamor jih je pognalo zavedno angleško delavstvo.

Socialno-demokratski junak pri južni železnici. Blamaža, ki so jo soc. demokratje doživeli na železniškem shodu

v ponedeljek dne 4. t. m. še sedaj ne da mirovati načetim možganom Kopačevih sodrugov. V kurilnici južne železnice vlada še dandanes tako razburjenje, da, ko bi hotel vrag vbogati socialne demokrate in vstreci njih srčni želji, bi pometal vse narodno zavedajoče se delavce v žerjavico. Posebno se v tej razburjenosti odlikuje strojevodja sodrug G., ki grozi narodno zavednim delavcem z denunciranjem pri načelnstvu, češ, da ne prihajajo na delo točno ob 7. uri zjutraj.

Slovenski delavci nikakor nočejo zagovarjati svoje eventualne netočnosti, priporočajo pa sodrugu G.-u, naj z enakim očesom gleda na netočnost svojih sodrugov, katerim je dovoljeno priti [po 1/2 in celo po 3/4 ure pozneje. Največkrat namreč ne morejo ravno oni delavci, katerim sodrug G. žuga z denunciranjem, priceti z delom, ker sodrugov-ljubljencev g. G.-a še ni.

Toliko na znanje g. G.-u.

„Kaj je s plačo c. kr. redarjev?“

Pod tem naslovom smo zadnjič priobčili notico, v kateri smo povedali, da edino le c. kr. redarji niso še dobili poviška na plači, ki jim je bil odmerjen še dne 1. oktobra minolega leta, d. čim je bil ta povišek že izplačan vsem ostalim državnim uslužbencem.

Ti poslednji da vže dobivajo zvišano plačo, dočim dobivajo c. kr. redarji plačo še vedno po starem. V isti notici smo tudi rekli, da je „sramota za c. kr. redarstveno ravnateljstvo, da si na ta način siloma in brezobrestno izposojuje denar prvi svojih vslužbencih.“

No, zvedeli smo, da stvar stoji drugače. Sicer je pa že v omenjeni naši notici rečeno, da so se c. kr. redarji pritožili radi tega pri c. kr. namestništvu, in da se jim je „tam odgovorilo, da najbrže še 1. februarja ne bodo dobili zaostalega zneska! Že iz tega je torej jasno razvidno da nima c. kr. ravnateljstvo pri tej zamudi nobene krivde. Krivda pada pa vsa na c. kr. redarstvenemu ravnateljstvu višio oblast, torej c. kr. namestništvo oziroma na ministerstvo. Razume se, da c. kr. policijsko ravnateljstvo ne more izplačati rečenega poviška, dokler ne dobi dotične svote od sebi višje oblasti.

Gibanje premikačev c. kr. glavnih skladišč. Človeku bi se zdelo skoraj neverjetno. Razmere pri c. kr. glavnih skladiščih v svobodni luki v Trstu so take, da izvažajo vsako toliko delavstvo na odpor. Ne le, da so delavne razmera nevedne vsled svetovne in posebno avstrijske krize, tako sicer, da mora vsaki delavec, ki ni imel sreče, oziroma protekcije, postati stabilnim delavcem, računati kakor z gotovostjo, da bo prej ali slej vržen na ulico, se hoče umetnim načinom storiti položaj delavcev še bolj nevednim s tem, da se ga da šikanirati, zlostavljati in žaliti po raznih priganjačih — delovodjih.

Ta krat so zopet premikači na vrsti. Nezadovoljni z izvestnim kapotom, ki zastavlja vso svojo modrost v to, da vsužnji podrejene mu premikače, so ti slednji sklenili rešiti se robskih spon. V to svrlo so že storili potrebne korake. V nedeljo, dne 24. t. m. ob 10. uri predp. se bo vršil zaupni sestanek premikačev c. kr. glavnih skladišč v prostorih „N. D. O.“ v ulici del Lavatoio št. 1. Ker je ta sestanek odločilne važnosti za sedanje gibanje, ni dvoma, da se bodo istega vdeležili vsi prizadeti premikači.

Zaupni shod v Sv. Križu. Princ Regent hoče na vsak način postati slaven mož, kraj kjer bo stal enkrat njegov spomenik, si je izbral, krasno vas Sv. Križ. Pretečeno nedeljo je sklical zaupni shod v gostilni Maganja v Sv. Križu. Rotil in zaklinjal je Križane, da je edino njegova stranka prava in da se morata kmet in delavec skupno organizirati, ako hočeta kaj doseči. Dolgo časa si ni upal z besedo na dan, kaj da pravzaprav hoče. Konečno se je vendar počasi približal glavnemu namenu shoda in povedal, da bi bilo dobro, ako bi si tudi Križani ustanovili konsumno združenje. Hotel je potem, da se izvoli pripravljalni odbor. Toda, ako ima človek smolo, je velika nesreča. Ko je dal na glasovanje, da se ustanovi združenje ni nihče hotel roke vzdigniti, ampak ljudje so zmajevali z glavami in se mirno razšli. Med vrati se je pa neki hudomušne obrnil in zaklical proti Regentu: „Nine, bi je v bleke iz naše zadruge?“

Koliko so stali „bumli“ nemških dijakov v Pragi? Bumli, t. s. sprevodi opantlanih in barvnimi čepicami namaškaranih pobov po glavni ulici praški, Prikopih, so stali vlado ogromno denarja. Vzdrževanje orožnikov v Pragi, doklade za izvanredno službovanje stražnikov in nastanjenje vojakov je zahtevalo nepotrebnih stroškov nad K 300.000. Koliko revnih in

pridnih dijakov bi zamoglo za ta denar dovršiti svoje študije, ko bi se vlada hotela izviti iz objema nemških hujškačev in prepovedati norim fantalinom brezsmiselnim in provokativno klatenje po ulicah. Toda avstrijska politika... Bilo bi vredno doznati, koliko škode so trpeli trgovci na ulicah, ki so bile vsled buršovskih demonstracij zaprte. — Seveda, če so se avstrijski Nemci zmislili postavljati se po ulicah na glavo, mora biti alarmirana policija orožništvo in vojaštvo, da bi kedo razvajenim nemškim gizdalinčkom ne delal „krivice“!

„Moravski Lid“ piše o tržaški soc. demokraciji pod naslovom „Socialni demokrati so povsod enaki“:

„Vse, kar ne stori „oni“, patentirani zastopniki, „edino opravičeni govorniki delajočega ljudstva“, je slabo, je izdajstvo — in dela se proti temu zato, ker je njih interes, da mase edino njim roke polagajo svojo usodo — tudi če vladatelji te stranke proizvajajo s zahtevanim ljudstva humbug in švindl. Bilježimo to nov dokaz: Paroplovna družba „Dalmatia“ v Trstu je pred dobo sklenila narodno-socialnim združenjem delavcev pogodbo tičečo se razkladanja in nakladanja ladij. Socialni demokratje so samo zato, ker niso imeli deleža pri pogodbi, čeli proti pogodbi protestirati, vsled česar je družba „Dalmatia“ prelomila pogodbo še poprej, nego je stopila v veljavo in začela proizvajati delo v lastni režiji. Med slovenskim delavstvom je nastalo vsled tega umevno razburjenje, kar je dokazalo shod organizacije, ki se je vršil v Narodnem domu, dne 3. t. m., kjer se je slova za to, kako stališče se zavzame nasproti kršenju pogodbe. Po shodu, ki je bil mnogobrojno obiskan, je prišlo do velikih policijskih demonstracij, ki so trajale do ure pop. Več oseb je bilo aretiranih. Tako zgleda delavnost rudeče stranke za ljudstvo!

Štrajk čeških vajencev na Dunaju. Češki vajenci se pripravljajo proti zastavljanju svojega jezika z nemškim na večernih šolah upreti se s šolskim štrajkom. Akcijo bo vodil spodnjeavstrijski izvrševalni odbor narodno-socialistične mladine.

Dr. Šolar nori. V svoji zadnji št. „Železničarja“ je to človeče napisalo toliko bedarij, da se moramo čuditi, ako ne zbol kak socialno demokratičen kastrun, ki bode vse to čital. Šolar je videl na železničarskem shodu v „Nar. domu“ vse po dvojnem, n. p. 300 socialistov, železne palice itd. Mi se temu nič ne čudimo, kajti njegove oči so še vedno navajene gledati velike množine, kakor so gledale do nedre nega časa zbejbe v slavni Kropi.

Današnja „Edinost“ je zaplenjena radi vesti o razpustitvi veteranskega društva v Ljubljani. Priredilo se je 2. izdanje.

Največ pravice ima češki narod v Avstriji, toda pri plačevanju. Tu jim podeljuje fiskus toliko prostosti in pravice, da se jim kar slabo dela. Le glejte, po statistiki pade na 1 prebivalca v Avstriji letnih davkov: Na Čeha 58 K 2 st., Nemca 53 K 62 st., Italijana 50 K 64 st., Slovenca 34 K 44 st., Poljaka 25 K 96 st., Srba 25 K 42 st., Romuna 20 K 26 st., Rusina 20 K 26 st. — Čehi so tedaj najmarljivejši davkoplačevalci in vendar vlade tako zanemarjani in odrivani. Če da vlada kaj Slovonom — morajo Nemci (eventuelno druge neslovsanske narodnosti) popreje milostno privoliti. In vendar vlečejo Slovani naprej državno kaso.

Kakor poročajo Ljubljanski listi razpustila je vlada veteransko društvo v Ljubljani. Povod temu strogemu koraku proti velepatriotičnemu društvu je bil provzročil sklep obnega zbora, da se podari podpora ranjencem prigodom demonstracij 20. septembra. S tem demonstrativnim činom, da je veteransko društvo prišlo v nasprotje z društvenimi pravili.

Kdo je vse železničar. „Del.“ list piše, da ni bilo v pripravljalnem odboru na železničarskem shodu N. D. O. nobenega železničarja. Mi sicer na take neumnosti ne odgovarjamo, ali ker imajo ljudje to slabo navado, da vedno podtikajo svoje lastne grehe drugim, si dovoljujemo nekaj pojasniti. Na našem shodu železničarjev so bili razun dveh vsi odborniki pripravljalnega odbora železničari. Kaj pa pri Vas, ali je dr. Šolar železničar in Kopač, ki sploh nič ne dela? Da govorim bolj jasno, Vam povemo, da ste imeli do zadnjega časa, in to celih 5 do 6 let za predsednika železničarske organizacije krovača Panek-a, kateri je predsedoval slovenskim železničarjem, dasiravno ne razume besede slovensko. Sodrugi, pometajte pred svojim pragom in izvolite raje predsednika Vaši železničarski organizaciji, kajti minulo je skoraj že 3 mesece, odkar se je Jermaj-

tič odpovedal, ker ni hotel plesat po taktu, katerega sta mu komandirala Šolar in Kopač.

Vse na puf, oziroma še huje, namreč — kakor bi rekel tržaški Lah — vse „a macca“ hočejo imeti socijalni demokratje. V prvi svoji letošnji številki je pisal „Delavski List“ o nekem sodrugu Umeku, ki da je bil vržen iz gostilne g. Hinka Kosiča („Pri stari Breskvi“) v ulici del Belvedere št. 17.

Mi moramo to vest potrditi: sodrug Umek je dobil res zaslužen lekcijo: v gostilni „Pri stari breskvi“ je namreč bil je jako vinjen — zabavljaj proti „N. D. O.“ Radi tega je moral hitrih korakov oditi iz gostilne (ni res, da bi ga bil kdo „vrigel“ ven!), ker drugače bi jo bil skupil. Odhajaje je pa pozabil plačati en liter terana, ki ga je popil v gostilni.

Tako je poleg Jernejčiča, ki čita časnik „a macca“ po tobakannah, še sodrug Umek, ki pije po gostilnah vino „a macca“.

Na koncu dotične notice je „Delavski List“ opozoril svoje čitatelje, naj ne hodijo v gostilno g. Henrika Kosiča, ker da ta gostilna ni za socijalno-demokratske sodruga. G. Kosič nam je izjavil, da je on s tem popolnoma zadovoljen. Tembolj moramo torej g. Hinka Kosiča priporočati našim tovarišem.

Upravništvo „Narodnega Delavca“ naznanja vsem čitateljem, naročnikom in inserentom, da so uradne ure upravništva vsaki terek, vsaki četrtek in vsako soboto od 7. do 8. ure zvečer.

Češki kurz upeljava vlada za železniške uslužbence — toda na Švicarskem. „Česk. slov. železnični listy“ pišejo: „Tamošnji železniški uslužbenci se bodo sedaj učili češki, ker se bodo zamogli s pomočjo tega jezika lažje sporazumevati z vsemi ostalimi slovanskimi narodi. Naša vlada pa je zopet drugih nazorov, ona v „interesu“ Avstrije odstranjuje češčino z železnic in nastavlja uslužbence, ki sploh češki ne umejo.“

Promet in dohodki avstrijskih železnic v mesecu septembru 1908. — V mesecu septembru 1908. se je vozilo na avstrijskih glavnih in lokalnih progah 20,292,281 oseb in 11,940,840 t. tovora. Dohodkov je bilo K 75,323,404, t. j. na 1 kilometer K 3426. V istem mesecu 1907. je znašal dohodek K 73,781,486 ali na 1 kilometer K 3380; tedaj je letos dobiček pri kilometru za 1,4% večji. V prvih devetih mesecih 1908. se je prevažalo 159 milijona 394.346 oseb in 101,378,218 t. tovorov in dohodkov je bilo K 616,799,794. V isti periodi l. 1907. je znašal dohodek K 597,647,360. Kakor razvidno so bili dohodki zadnjega leta veliko večji, in vsak trud za delno zboljšanje razmer železniških uslužbencev stane neizmerno truda, ali pa se sploh izjalovi.

Slovensko gledališče.

„Moč uniforme“. — Pod tem naslovom se je vprizorila na naših deskah izvorna „operetna burka“ domačina g. Jaka Štoker, avtorja „Treh tičkov“ in „Ne kliči vraga“. Po veliki, ameriški reklami, ki se je delala tekoma tedna pred vprizoritvijo te burke, je radovednost občinstva bila gotovo velika. Ali se je smelo pričakovati kaj velicega? Naslov je sicer to res obljubljal. Nam pa, ki poznamo simpatičnega in za razvoj našega gledališča velezaslužnega Jaka Štoka, ki poznamo njegovo skromnost, je bilo precej jasno, da se je le vdal pritiskom od raznih strani, sicer bi on v poznani svoji skromnosti gotovo ne bil spravil to burko na oder našega gledališča. Gotovo je sam avktor tekoma predstave občutil, da njegov proizvod — ni vstvarjen za sedanje zahteve našega občinstva. To je spoznalo tudi občinstvo. Ali se je temu čuditi? Ne! Če nam se je čuditi, je dejstvo, da je Štokova burka prešla skozi več — notabene — kompetentnih rok, toliko zunaj kolikor v Trstu, ne da bi se našlo toliko odkritosti, da bi se bilo opozorilo avtorja na resnost koraka. Pa slednjič „Dramatično društvo“..... Priznavamo drage volje tehtnost razlogov, ki so je silili v vprizoritev tega dela. Vendar si ne moremo kaj, da ne bi opozarjali „Dramatično društvo“ na resnost njegove naloge. G. Štoka naj se le potolaži. Občinstvo mu je v nedeljo pokazalo svoje simpatije in on ostaja, vzlic ne popolnemu vspehu tega njegovega dela, Nestor slovenskega gledališča v Trstu.

Za kroniko bodi povedano: da je I. dejanje res jako vgaljalo in da je g. Štoka s komponistom g. Vogričem moral večkrat na „rampo“; da je III. dejanje vzbujalo

dokaj veselosti s zares vspelim prizorom občinske seje; da se je igralo splošno dobro in da so se posebno odlikovali g. Štularjeva v sicer zelo nevhvaležni vlogi Agate, g. Veble v vlogi Mayerja, g. Verovšek, g. Viktor in g. Rajner.

Kar se tiče glazbe se sodba da izraziti na kratko: godba je precej vspela, a ne odgovarja situaciji. Mučno je bilo videti, kako se je itak že raztegnjeno dejanje (posebno II.) še bolj po nepotrebnem raztezalo z glazbo. S tem se je škodilo g. Štoki, ne da bil g. Vogrič kaj pridobil. Sicer pa ima glazba marsikatero vspeo, da, celo zelo dobro vspelo točko (kuplet Mayerja). — Dvorana je bila nabita do zadnjega kotička.

Jutri, v nedeljo, dne 24. t. m. se vprizori v drugič slavna Ernstova drama „Odgovitelj Lanovec“. Pripočemo to dramo našim delavcem.

Darovi.

Gosp. A. K. je nabral za „Narodnega Delavca“ K 17.35, in sicer je nabral v gostilni „Konsumnega društva pri sv. Jakobu“ K 5.35 a g. A. J. je daroval K 11 in g. J. I. K 1.

V gostilni „pri Francu“ v ulici Geppa je bilo nabranih K 3 za „Narodnega Delavca“.

Tov. Furlan, vratar „Narodnega Doma“ je o priliki velikega protestnega shoda minole nedelje nabral za „Narodnega Delavca“ K 2.34.

TOVARIŠI! Čitajte Vaš list „Narodni Delavec“ in zahtevajte ga po vseh kavarnah in gostilnah.

DOPISI.

— Bilje. Jutri, v nedeljo, dne 24. t. m. ob 4. uri popoldne, bo predaval v dvorani gostilne g. Vovka v Biljah g. dr. Rekar iz Trsta o predmetu: „Brezposelnost. Vzroki brezposelnosti. Kako naj se jej odpomore?“ — Predavanje prireja biljska podružnica „N. D. O.“

Nezakonito vsiljevanje „Delavskega Lista“. Zvedeli smo iz popolnoma verodostojnega vira, da je „Delavsko društvo Kamnolom“ razposlalo vsem gostilničarjem v sv. Križu okrožnico, v kateri to društvo zahteva, naj ima vsaki gostilničar v svoji gostilni na razpolago gostov na vidnem prostoru izvešene „Delavski List“, ker drugače da ne bodo člani tega društva več zahajali v one gostilne. Zvedeli smo tudi, da je obenem odbor rečenega društva prepovedal svojim članom zahajati v gostilne, kjer ni na razpolago „Delavski List“.

Misicer ne poznamo pravil rečenega društva. Vendar smo pa popolnoma gotovi, da nima odbor v teh pravih pravice prepovedovati članom zahajanje v kako krčmo, oziroma določati jim v katere smejo zahajati. Še manje pa je v teh pravih zagotovljena odboru pravica, da sme nalagati gostilničarjem, torej ljudem, ki niso člani društva, da morajo po stenah v svojih prostorih razvešati to ali ono!

To je torej jasen slučaj kršenja društvenih pravil.

— **Poučni sestanek železničarjev v Ljubljani.** Dne 12. t. m. je imel generalisimus Jože Kopač poučni sestanek pri Petriču. Na tem sestanku je pokazal zopet svojo surovost in neotesanost. Edini in glavni predmet tega poučnega sestanka je bila N. D. O., nad katero je vsipal cele golide strupa. Primerjal delovanje N. D. O. z delovanjem „Jugoslovanske socijalne demokracije“. Prizanašal je ni niti posameznim osebam, tako je n. p. napadel nekega g. St., ter mu predbacival, da je poneveril 36 K in da so ga izbacili iz organizacije. (A'koliko je pa že sam poneveril ni povedal). Zanimivo je, kako je označil tovariša Škrla, tajnika N. D. O. v Ljubljani „ker jim je bil v Trstu že nadležen, zbrali so nekaj denarja, ter ga poslali v Ljubljano skazo delar, toda temu žnidarčku bomo že še posvetili“; kako mu bode posvetil, tega ni hotel povedati!

Povedal je dalje kako je bil v Trstu na železničarskem shodu tepen in kako slabo se jim sedaj v Trstu godi. To za njega toli žalostno poročilo je s solznimi očmi tako povedal, da ni bil nihče ginjen, ampak nasprotno, vzbudil je med poslušalci cele salve smeha. Rekel je: Prišli smo na shod, da bi se dogovorili z N. D. O. Toda kakor vedno poprej, tako se je

tudi sedaj zgodilo. Kakor hitro so zagledali, da smo v manjšini, so nas dejansko napadli, ter potisnili v kot, a potem so nas ulatili s stoli in ko jim lje stolov zmanjkalo so pograbili železne palice in neumnostno udrihali po naših glavah. Naš sodrug Folk je bil ranjen s nožem, zadobil je precej globoko rano. Tako delajo te barabe, njim je vsejedno, ako so tudi po 6 mesecev zaprti. Toda kaj tacega se ne bo nikdar več zgodilo. Kadar bom sedaj zopet šel na shod N. D. O., vzem bodem seboj 6 kroglic v dobrem revolverju in gorje njim, ako se božo le premaknili. Da pa to niso samo prazne besede poglejte (pokazal je revolver) ter si ga ogledjte, da ne bode mislili, da se samo norčujem.

To naj bi bil poučni sestanek Jože Kopača.

Bivši socijalist.

„Narodni Delavec“

je na prodaj v sledečih tobakannah:

- Može**, ulica Miramar št. 1.
- Schmelzer**, južni kolodvor.
- Furlan**, ribji trg.
- Stanič**, ulica Molin piccolo št. 14.
- Sekovar**, trg pred „Narodnim domom“ št. 6.
- Livrenčič**, trg pred „Narodnim domom“ št. 1.
- Hreščak**, Campo Belvedere št. 1.
- Magolo**, ulica Belvedere št. 49.
- Gržina**, Rojan št. 8.
- Eggenberger**, trg S. Giovanni št. 4.
- Kersten**, ulica Acquadotto št. 2.
- Pipan**, Ponte della Fabbra št. 1.
- Trevisan**, ulica Fontana št. 22.
- Gramaticopulo**, trg Barriera vecchia št. 5.
- Bubnič**, ulica Sette Fontane št. 14.
- Bruna**, ulica del Rivo št. 14.
- Brosch**, Campo S. Giacomo št. 15.

Zaloga obuvala in čevljarski mojster

JOSIP STANTIČ

Zalagatelj c. kr. redarstvene straže, c. kr. glavnega carinskega urada in skladišč, c. kr. priv. lloyd. orož. c. kr. finančne straže v Trstu, Kopru in Pulju.

TRST. — Ul. Rosario st. 2. — TRST.

priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnega obuvala za gospe, gospe in otroke.

Prodaja najboljšo voščilo (biks) C. in M.

Velika izbira Galosch

— Cene nizke. —
— Postrežba točna. —



AUSTRO-AMERIKANA - TRST

Redna brzoplovba mej Trstom, Italijo, Grško, Severno in Južno Ameriko.

TRST—NOVI-YORK, via Patraso in Palermo, odhod 3-krat na mesec.
TRST—NOVI-ORLEANS, via Patraso in Palermo, odhod vsaki mesec.
TRST—BUENOS-AIRES, via Almeria, Cadix, Las-Palmas, Río de Janeiro, Santos ali Montevideo, odhod vsaki mesec.
Veliki transatlantski parniki z dvojnimi vijakom, preskrbljeni z obširnimi in luksoznimi instalacijami, za potnike I. in II. razreda. — Marconijev brzojav.
Za informacije se je oglašiti pri ravnateljstvu v Trstu, ulica Molin Piccolo št. 2. ali pa h kateremu si bodi agentu ali korespondentu družbe.

„TRŽAŠKA POSOJILNICA IN HRANILNICA“

registrovana zadruga z omejenim poroštvo.

Piazza della Caserma št. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši.
(Vhod po glavnih stopnicah). — TELEFON št. 952.

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po

4 1/2 %

Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po 1 K. Posojila daja na vknjižbo po dogovoru 5%—6%, na menjice po 6%, na zastave po 5%, in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.

Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne in od 3.—5. popoldne.

Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Ima najmoderneje urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne pušice, s katerimi se najuspešneje navaja štediti svojo deco.

~~~~~ Poštno-hranilnični račun 816'004. ~~~~~

- Rončelj**, ulica S. Marco št. 26.
- Hrast**, ulica delle Poste št. 7.
- Bruna**, ulica SS. Martiri št. 9.
- Raunacher**, Campo Marzio.
- Podboj**, ulica Giulia (Bošket).
- Prosen**, sv. Ivan št. 337.
- Tobakarna**, v „Narodnem Domu“ v Barkovljah.
- Vivoda**, Rojan (pri postaji tramvaja).

Odgovorni urednik: ŠTEFAN KOS.  
Lastnica in izdajateljica: NARODNA DELAVSKA ORGANIZACIJA v Trstu.  
Tiska: TISKARNA „EDINOST“ v Trstu.

**Književne novosti.**

- GREGORIČ: **Poezije**, zv. IV. . . . . K 2:20  
vezano . . . . . 3:20
- GOVEKAR: **„Dobra gospodinja“**,  
gospodarska knjiga za naše mlade  
gospodinj, vezano . . . . . 2:80  
„Štiri ruske slike“, povesti . . . . . —60
- BENEŠ: **„Broškovski odvetnik“**. . . . . 1:50
- Kip Gregoričiča . . . . . 4—

Vsakovrstne mašne knjige po raznih cenah.

NOVOST! NOVOST

**Nakiti za dvorane in vrte pri  
:: zabavah ::**

v belo-modro-rudečih barvah, komad po 4 metre dolg stane po 40, 50, 60 in 80 vinarjev.

Vse te knjige, papir in potrebščine se dobivajo v

**Slovanski knjigarni in papirnici  
Josip Gorenjec**

TRST. — Ulica Valdirivo 40.

**Dr. Fran Korsano**

specijalist za sifilitične in kožne bolezni

**ima svoj ambulatorij**

v Trstu, v ulici San Nicolò št. 9.

(nad Jadransko Banko)

Sprejema od 12. do 1. in od 5. in pol do 6. in pol pop.

Kdor nakupuje v dobro znani trgovini  
jestvin **Vekoslava Plesničarja** v ulici  
**Giulia 29.**, ima gotove posebne ugod-  
nosti. Da se prepričate idite tja —  
bodete zadovoljni.

**: Pekarna Mreule :**  
v Rojanu, ulica Montorsino št. 7  
ima na razpolago

**vedno svež kruh**  
in vsakovrstne najfinejše sladšičice.  
Sprejema naročila.

Podpisani naznanja sl. občinstvu, da je  
prevzel

**pekarno in sladšičarno**

Campo Belvedere št. 2

kjer ima na razpolago trikrat na dan svež kruh  
in razne sladšičice, potice itd.  
Udani **Filip Trobec.**

**Filip Ivanišević**  
**: zaloga dalmatinskega vina :**  
lastni pridelček v Jesenicah pri Omišu  
v ulici Valdirivo 17 (Telefon 1405)

v kateri prodaja na malo in veliko. — Nadalje  
priporoča slav. občinstvu svoje gostilne  
„All' Adria“ ul. Nuova št. 11 in „Al fratelli  
dalmati“ ul. Zudecche št. 8 v katerih toči  
svoja vina I. vrst.

**JOSIP PRELC**

priporoča svojo

**trgovino z ogljem**

ulica Sette Fontane št. 16.

kjer ima na razpolago tudi milo, drva,  
koks, sodo in pepel.  
**Svojim k svojim!**

Podpisani priporoča svojo

**Gostilno Magagna**

na vogalu ulic Carradori  
in Carlo Ghoga

kjer toči najboljšo „Kriško vino“, in pivo Pun-  
tigam. — Postreže ob vsaki uri z gorkimi in  
mrzlimi jedili. Udani **Jakob Maganja.**

Podpisani priporoča svojo

**GOSTILNO**

v ul. dell' Istria 658

kjer toči najizvrstnejša istrska vina  
in dalmatinski opolo. Postreže lahko  
tudi z mrzlimi in gorkimi jedili.

**G. Babič.**

Zaloga likerjev v sodčehkih in butilkah

**Jakob Perhanc**

**TRST — Via delle Acque — TRST**

Veliki izbor vsakovrstnih najkrajših in starih  
vin v butilkah. Postrežba točna. Cene zmerne.  
Se priporoča svojim rojakom za naročbe bodisi  
na debelo ali na drobno za razne slavnosti, po-  
roke, krste, družinska pogoščenja itd. Za poletni  
čas se priporoča malinovec in tamarindo.

**Alojz Povh, urar**  
s pridelano delavnico

Trst - Via del Rivo št. 26 - Trst

Izvršuje vsako popraviljanje žepnih in sten-  
skih ur kakor tudi vsako zlatarsko in dragu-  
ljarsko delo po najzmernejših cenah.

Jamstvo za dve leti za vsako popraviljanje.  
Slovensko podjetje!

Podpisani priporoča sl. občinstvu  
svojo dobroznano

gostilno s krasnim vrtom

**„Al buon ritrovo“**  
v ulici Stadion št. 19,

kjer toči **kraški teran** prve vrste, naj-  
boljše **istrsko belo in črno vino**,  
poleg tega izvrstno **vipavsko** in tudi  
**dalmatinsko vino**, kakor tudi **Dre-  
herjevo pivo** ter more poslužiti z do-  
mačo kuhinjo kakor tudi z mrzlimi je-  
dili. — Posebno ugodno za delavce.

Za obilen obisk se priporoča rodoljub  
**Andrej Furlan.**

**Pekarna**

**Valentin Kukanja**

vogal ul. Molin a Vento in Gastaldi  
ima na razpolago

**— vedno svež kruh —**  
in vsakovrstne sladšičice.

**Kajetan Bonefačić**

priporoča svojo

**žganjarno ex POČKAJ**

na vogalu ulic Ghoga in Cecilia

Toči naravni dalmatinski in vodnjan-  
ski tropinovec i polhograški brinjevec  
in jagodec in druge razne likerje.

Uljudno naznanjamo da smo otvorili po-  
polnoma novo urejeno

trgovino izgotovljenih oblek za

**:: gospe, gospode in otroke**

ter zagotavljamo točno in solidno postrežbo,  
kakor tudi najnižje stalne cene. Priporočamo  
se najodličnejšim spoštovanjem

**Bohinec & Co. - Trst**

Via delle Torri št. 2

(za orkvlje sv. Antona novega).

**Civilna in vojaška krojačnica**

Bogata zaloga tu- in inozemskega blaga  
in vseh predmetov spadajočih v krojaško  
— obrt. —

Odlikovan dne 5. aprila 1906.

v Parizu s častno diplomom, častnim križcem in  
zlatom kolajno in v Bruxelles-u z največjo odliko  
„GRAND PRIX“ diplomom.

Naročbe se izvršujejo točno in se dostavljajo na dom

**August Štular.**

TRST, via delle Pos e 12. I. nadst.  
(nasproti Smolarsove papirnice).

Civilna in vojaška krojačnica

**Pavel Pestotnik**

Trst — ul. Farneto št. 46 — Trst

se priporoča

slavnemu občinstvu in posebno članom  
„N. D. O.“

Cene najnižje. — Delo solidno. — Postrežba  
— točna. —

Kje se snidemo vsi delavci ob  
nedeljah in praznikih?

V gostilni Hinka Kosiča

**„Pri stari Breskvi“**

v ulici del Belvedere 17.

kjer dobimo dobrega terana  
vipavca in istrsko vino ter  
vsake vrste jedila gorka in  
mrzla.

**KARL SAMEZ**

TRST - ul. di Tor S. Piero št. 4. - TRST

priporoča sl. občinstvu svojo  
civilno in vojaško krojačnico

**Delo solidno.**

Cene zmerne. Postrežba točna.

**Gostilna društva Jadran**

ulica S. Marco št. 17.

toči najboljša

**vipavska**  
**in istrska vina**

**Gorka in mrzla jedila** so vedno  
na razpolago, kakor tudi slovenski  
časopisi. — Najnovejše avtomatične  
orglje, katere svirajo izbrane sloven-  
ske komade.

Postrežba točna.

Cene zmerne.

Za dobrohotni obisk se priporoča

Odbor

krčmar

društva „Jadran“

Viktor Kosič.

**IVAN KOŠMERLI IVANOV**

priporoča svojo

**TRGOVINO Z JESTVINAMI**

v ROJANU, ul. Montorsino št. 7

kjer ima na razpolago vsakovrstne kolonijalije  
in druge jestvine, kakor tudi razne delika-  
tose, najboljša vina in pivo v butilkah.

**: NOVO POGREBNO PODJETJE :**

v Trstu, ul. Vincenzo Bellini 13, telefon 1402

tik cerkve sv. Antona novega.

Bogato preskrbljeno z najlepšo in vso pogrebno opravo. Mrtvaški vozovi na  
izbero, za prireditve vsakovrstnih pogrebov.

Lastna izdelovalnica in zaloga vencov in raznih ovetilc itd.

Prodaja vsakovrstnih predmetov mrtvaške stroke. Zaloga voščenh sveč, z  
lastno tovarno. — Prodaja na debelo in na drobno.

Sprejema naročila za prirejanje pogrebov na deželo in v inozemstvo.

**VOĐSTVO.**

**Slovenci! Pozor! Slovenci! Pozor!**

Vse blago, ki se nahaja v moji prodajalnici

**V. Dobauschek**

TRST, ul. Giosuè Carducci 11 (prej ul. Torrente), TRST.

proda se vsled skoraj pretekle sezone po jako znižanih cenah.

zamorete kupiti po neverjetno nizkih cenah: Obleke za moške in dečke, Jopiče,  
Jope, Paletot, rangiao, Telovnike, Hlače, Oblešice, Pletenine, Spodnje hlače,  
Srajce, Kape, kakor tudi vse potrebščine za moške.

Izvršujejo se naročila za obleke po meri, po JAKO NIZKIH CENAH. Govori se slovensko.

Delniška glavica:  
**K 10.000.000.**

Telefon 19-95.

**OSREDNJA BANKA**



**ČEŠKIH HRANILNIC**

Vlog okoli:  
**K 85.000.000**  
Naslov za brz.: SPOROBANKA

Podružnica v Trstu — Piazza del Ponterosso 3.

**4 1/4 %** vloge na knjižice.  
Menjalnica. BANČNO TRGOVANJE VSEH VRST. — Premijene vloge po 4 3/4 %  
Centrala denarnih zavodov avstro-ogrskih. — Izdaja sirotinsko-varne 4% bančne obligacije

Vloge na tekoči račun do **4 1/4 %**

**-- JADRANSKA BANKA V TRSTU --**

Via della Cassa di Risparmio št. 5 (lastno poslopje).

KUPUJE IN PRODAJA  
VREDNOSTNE PAPIRJE  
(RENTE, OBLIGACIJE, ZASTAVNA PISMA,  
PRIJORITETE, DELNICE, SREČKE i. t. d.)

VALUTE IN DEVIZE

PREDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGO  
LEŽEOE V JAVNIH SKLADIŠČIH.

Eskompt menic in inkaso, borzna naročila

**SAFE-DEPOSITS**

Promese k vsem žrebanjem. — Zavarovanje srečk.

**Menjalnica**

**4 1/4 %**

VLOGE NA KNJIŽICE.

— TEKOČI IN ŽIRO RAČUN —

VLOŽENI DENAR OBREŠTUJE

SE OD DNE VLOGE DO DNE VDIGA. : : : :

STAVBNI KREDITI - KREDITI PROTI

DOKUMENTOM VKRCANJA. — — —

Uradne ure: 9 — 12., 2:30 — 5:30. — Brzjavlj.: „JADRANSKA“ — Trst. — Telefon: 1463 in 793.

**Restavracija,**  
cene zmerne.

Trst — **Grand Hôtel BALKAN** — Trst

**Kavarna,**  
cene zmerne